

PER AANGEDEKENDE POST TEVENS PER E-MAIL

Tata Steel Nederland B.V.

[REDACTED]

[REDACTED]

Datum	16 december 2024
Advocaat	mr. K. Rutten, mr. D.M.H. de Leeuw en mr. Y. Pletting
Telefoon	[REDACTED]
E-mail	[REDACTED]
Dossier	Frisse Wind/Tata Steel (23068)

Geacht bestuur,

Op verzoek van Stichting Frisse Wind.nu (“Frisse Wind”) bericht ik u als volgt. Frisse Wind houdt Tata Steel Nederland B.V. en Tata Steel IJmuiden B.V. (“Tata Steel Nederland”, “Tata Steel IJmuiden” en gezamenlijk “Tata Steel”), aansprakelijk op de gronden zoals hierna uiteengezet. Frisse Wind nodigt Tata Steel daarbij uit voor een overleg in de zin van artikel 3:305a lid 3 sub c BW.

Frisse Wind behartigt volgens haar statuten de milieu- en gezondheidsbelangen in de regio Noord-Holland. Tevens behartigt Frisse Wind de belangen van de (voormalig) inwoners van de IJmond en omstreken die schade lijden, hebben geleden of zullen lijden als gevolg van het handelen en nalaten van Tata Steel (de “Omwonenden”). Per brief van 23 augustus 2023 ([bijlage](#)) heeft Frisse Wind Tata Steel IJmuiden aansprakelijk gesteld, de lopende verjaringstermijnen collectief gestuit en de intentie geuit om een collectieve procedure te starten. Op 17 november 2023 hebben Frisse Wind en Tata Steel IJmuiden een gesprek gevoerd. Dit gesprek heeft niet tot enige tegemoetkoming van Tata Steel aan de Omwonenden geleid. Dit gesprek en de uitkomst daarvan waren ronduit teleurstellend voor Frisse Wind. Dit klemt temeer nu Tata Steel op haar website juist aangeeft dat zij het belangrijk vindt om een bijdrage aan de maatschappij te leveren en respectvol om te gaan met de omgeving, en nota bene benadrukt dat daarbij ook hoort dat zij een “goede buur” is voor omwonenden en dat zij dat “heel serieus” neemt.

Na verzending van de eerste aansprakelijkstelling is een aantal nieuwe onderzoeken gepubliceerd, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de schadelijke gevolgen van de bedrijfsvoering van Tata Steel voor de Omwonenden. Deze nieuwe onderzoeken bevestigen de ernst van de situatie en de zorgen van de Omwonenden.

Dit vormt aanleiding voor Frisse Wind om haar aansprakelijkstelling van 23 augustus 2023 aan te vullen en Tata Steel nogmaals uit te nodigen om in overleg te treden over een schadevergoedingsregeling ten behoeve van de Omwonenden. Frisse Wind verzoekt Tata Steel om uiterlijk op 7 januari 2025 te reageren op deze uitnodiging. Indien op basis hiervan geen passende oplossing kan worden bereikt voor de Omwonenden, ziet Frisse Wind zich genoodzaakt om vervolgstappen te zetten en rechtsmaatregelen te treffen. Frisse Wind zal in dat geval onder meer een collectieve procedure in de zin van artikel 3:305a BW starten ter verhaal van de schade van de Omwonenden.

1 Nieuw onderzoek bevestigt dat Tata Steel schade veroorzaakt

- 1.1 In de afgelopen periode is veel onderzoek verricht naar de (gevolgen van de) uitstoot van- en overlast veroorzaakt door Tata Steel. Uit recent onderzoek van onder meer het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu ("RIVM"), de Gemeentelijke gezondheidsdienst ("GGD") Kennemerland en de adviezen van de Expertgroep Gezondheid IJmond ("Expertgroep") blijkt dat de bedrijfsvoering van Tata Steel en de door Tata Steel veroorzaakte hinder en overlast (nog steeds) zeer ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van de Omwonenden.
- 1.2 In het in 2023 verschenen rapport van het RIVM getiteld "*De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving over de bijdrage van Tata Steel aan de gezondheidsrisico's*" ("RIVM-rapport 2023")¹ schrijft het RIVM ernstige, specifieke gezondheidsrisico's toe aan de bedrijfsvoering van Tata Steel. De Omwonenden staan onder meer bloot aan een extra grote kans op longkanker, acute luchtwegklachten en astma. Door Tata Steel leven Omwonenden gemiddeld korter en hebben zij vaker neurologische schade.²
- 1.3 Het RIVM stelt daarnaast vast dat een groot deel van de Omwonenden hinder door stof, geur en geluid afkomstig van Tata Steel ervaart.³ Dat kan gezondheidseffecten veroorzaken zoals stress en hart- en vaatziekten.⁴ Het RIVM stelt vast dat in Wijk aan Zee 81% van de respondenten matige tot ernstige stophinder ondervindt, 77% matige tot ernstige geuhinder en 62% matige tot ernstige geluidsoverlast. Deze percentages liggen vele malen hoger dan gemiddeld in Nederland. Verder blijkt uit data van de

¹ L.M.J. Geelen e.a., *De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving over de bijdrage van Tata Steel aan de gezondheidsrisico's* (RIVM-rapport 2023-0171).

² RIVM-rapport 2023, par. 12.5.3

³ RIVM-rapport 2023, par. 12.5.3

⁴ RIVM-rapport 2023, par. 3.2.

GGD-gezondheidsmonitor dat in heel Kennemerland 6% slaapverstoring ervaart. In Wijk aan Zee ervaart 42% slaapverstoring. Ook in Beverwijk, IJmuiden en Velsen liggen deze cijfers (ruim) boven het gemiddelde van heel Kennemerland. Bovendien uiten mensen zorgen over gezondheid (22%) en veiligheid (48%) in de IJmond regio. In Wijk aan Zee is zelfs 79% bezorgd over gezondheid door industrie.⁵

- 1.4 Het onderzoek van het RIVM brengt echter niet alle gezondheidsrisico's in kaart. Zo is niet gekeken naar de gecombineerde effecten van verschillende blootstellingen en hinderaspecten op de gezondheid (en in hoeverre de risico's in dat kader groter zijn dan de som der delen). Ook kunnen de risico's van korte piekblootstellingen lastig in kaart worden gebracht.⁶ De Expertgroep concludeert mede tegen deze achtergrond dat de werkelijke effecten op de gezondheid in het RIVM-rapport 2023 worden onderschat.⁷ In een recent onderzoek over geluidshinder en stapeling van gezondheidsrisico's stelt ook GGD Kennemerland opnieuw vast dat in de IJmond sprake is van ongewenst forse geluidshinder door bedrijven en industrie (lees: Tata Steel). Door geluidshinder en slaapverstoring komen rond het industrieterrein IJmond vaker hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten voor. Gezien de hoge hinderpercentages is een afname van geluidshinder in de komende jaren volgens de GGD Kennemerland noodzakelijk.⁸ De Expertgroep wijst in haar tweede advies in dat kader op de kwantificeerbare negatieve gezondheidseffecten van geluidsoverlast.⁹ De GGD stelt ook vast dat er meer dan op andere plekken in Nederland sprake is van een stapeling van (milieu)risico's afkomstig van het Tata Steel terrein.¹⁰
- 1.5 De Omwonenden lijden schade door het handelen en nalaten van Tata Steel. Omwonenden worden ziek door de bedrijfsactiviteiten van Tata Steel, althans zij lopen een risico op serieuze gezondheidsproblemen als gevolg waarvan zij schade lijden of nog zullen lijden. Daarnaast ervaren Omwonenden hinder door en overlast van Tata Steel, hetgeen ook stress, angst en andere gezondheidsklachten tot gevolg heeft. De Omwonenden worden aldus in de persoon aangetast en lijden immateriële schade. Ook lijden zij schade doordat (onder meer) sprake is van achterblijvende waardeontwikkeling van hun woningen en gederfd woongenot als gevolg van het onrechtmatig handelen c.q. nalaten van Tata Steel. De Omwonenden treffen daarnaast diverse maatregelen ter voorkoming en beperking van de schade en maken daarvoor kosten. Voor onder meer deze schadeposten houdt Frisse Wind Tata Steel aansprakelijk. Dat licht Frisse Wind hieronder toe.

⁵ RIVM-rapport 2023, par. 12.4.1.

⁶ RIVM-rapport 2023, par. 12.4.7.

⁷ Expertgroep Gezondheid IJmond, *Gezondheid Geborgd*, p. 2; Expertgroep Gezondheid IJmond, *Gezond Groen Staal In De IJmond*, p. 8-9.

⁸ Team Leefomgeving GGD Kennemerland, *Geluidbeheer Industrieterrein IJmond – gezondheid*, 19 maart 2024, p. 3-4.

⁹ Expertgroep Gezondheid IJmond, *Gezond Groen Staal In De IJmond*, p. 12.

¹⁰ Team Leefomgeving GGD Kennemerland, *Geluidbeheer Industrieterrein IJmond – gezondheid*, 19 maart 2024, p. 3-4.

2 Uitstoot gevaarlijke stoffen (artikel 6:175 BW)

- 2.1 Tata Steel stoot tijdens haar bedrijfsprocessen verschillende schadelijke en gevaarlijke stoffen uit. Dit betreft onder meer polycyclische aromatische koolwaterstoffen ("PAK"), diverse metalen (waaronder lood), fijnstof en stikstofdioxide. De bedrijfsvoering van Tata Steel levert een direct en bijzonder gevaar op voor de Omwonenden, zo blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Tata Steel is bekend met de schadelijke gevolgen van haar bedrijfsvoering, waaronder de schadelijke eigenschappen van de stoffen die zij uitstoot en het feit dat deze stoffen een bijzonder gevaar van ernstige aard voor personen opleveren.
- 2.2 Zo is op basis van wetenschappelijk onderzoek al decennialang bekend dat fijnstof gevaarlijk is voor de gezondheid. Dit blijkt onder meer uit een onderzoek uit 1995 (in *nota bene* Wijk aan Zee) dat verband legt tussen fijnstof (PM_{10}) en luchtwegaandoeningen.¹¹ Stikstofdioxide (NO_2) is eveneens gevaarlijk voor de gezondheid.¹² Stikstofdioxide is ook opgenomen in de CLP-verordening als 'acuut toxicisch'.¹³ Verschillende metalen (arseen, beryllium, cadmium, zeswaardig chroom, kobalt en nikkel) zijn geclassificeerd als Zeer Zorgwekkende Stof ("ZZS"). Ook lood is geclassificeerd als ZZS.¹⁴ Het is bekend dat lood een groot risico vormt voor de gezondheid, onder meer bij kinderen. Lood hindert de ontwikkeling van het zenuwstelsel (hersenontwikkeling) en kan bij inname leiden tot IQ-verlies en gedragsproblemen.¹⁵ Van PAK is bekend dat het een bijzonder gevaar vormt voor de menselijke gezondheid.¹⁶ In de CLP-verordening zijn deze stoffen als gevaarlijk aangemerkt en conform de REACH-verordening zijn zij gekwalificeerd als ZZS.¹⁷ Van benzo[a]pyreen wordt verondersteld dat de stof kankerverwekkend is, schadelijk is voor de vruchtbaarheid en het DNA kan beschadigen. Van benzo[k]fluorantheen en chryseen wordt tevens verondersteld dat de stoffen kankerverwekkend zijn.¹⁸
- 2.3 Tata Steel gebruikt gevaarlijke stoffen in haar productieprocessen, althans bij haar bedrijfsvoering komen gevaarlijke stoffen vrij. Die gevaarlijke stoffen heeft zij feitelijk onder zich, althans zij heeft daar de feitelijke macht over.¹⁹ Als gevolg van de

¹¹ A. Dusseldorf e.a., 'Associations of PM10 and airborne iron with respiratory health of adults living near a steel factory', *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine* 1995/152, p. 1932-39: "A statistically significant decrease in PEF was found to be associated with increasing PM10 concentrations."

¹² 'Luchtkwaliteit – stikstofdioxide', RIVM, rivm.nl, geraadpleegd op 7 november 2024; I.C. Mills e.a., 'Quantitative systematic review of the associations between short-term exposure to nitrogen dioxide and mortality and hospital admissions' *BMJ Open* 2015/5, nr. 5.

¹³ CLP-Verordening EG/1272/2008, bijlage VI.

¹⁴ RIVM-rapport 2023, par. 3.1.6.

¹⁵ '1 op de 3 kinderen wereldwijd vergiftig door lood', UNICEF, unicef.nl, 30 juli 2020, geraadpleegd op 28 oktober 2024; 'Lood in de bodem', RIVM, rivm.nl, geraadpleegd op 28 oktober 2024.

¹⁶ World Health Organization International Agency for Research On Cancer, IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans volume 83: Tobacco Smoke and Involuntary Smoking, Lyon 2004, p. 81.

¹⁷ Artikel 57 van de REACH-verordening EG/1907/2006.

¹⁸ CLP-Verordening EG/1272/2008, bijlage VI, catalogusnummers 601-032-00-3, 601-036-00-5 en 601-048-00-0.

¹⁹ Kamerstukken II 1988/89, 21202, nr. 3, p. 6 en 9 (MvT).

bedrijfsvoering van Tata Steel worden Omwonenden blootgesteld aan deze schadelijke en gevaarlijke stoffen. Uit onder meer de meetgegevens ten aanzien van de gevaarlijke stoffen en de conclusies van het RIVM over PAK, lood, fijnstof en stikstofdioxide blijkt dat het gevaar ter zake van in ieder geval deze stoffen zich heeft verwezenlijkt.²⁰

- 2.4 Tata Steel is op grond van artikel 6:175 BW jo. artikel 6:181 lid 3 BW aansprakelijk voor de schade die de Omwonenden hierdoor lijden. Tata Steel is dientengevolge verplicht deze schade te vergoeden.

3 Onrechtmatige daad Tata Steel (artikel 6:162 BW)

- 3.1 Daarnaast handelt Tata Steel met haar bedrijfsvoering, bestaande uit onder meer de uitstoot van gevaarlijke stoffen en de blootstelling van de Omwonenden daaraan, onrechtmatig jegens de Omwonenden. Tata Steel schendt de wet, maakt inbreuk op de rechten van de Omwonenden en handelt in strijd met wat in het maatschappelijk verkeer betrouwbaar is.
- 3.2 Zo staat vast dat Tata Steel bij herhaling in strijd met de voor haar geldende (vergunnings)voorschriften handelt. Zowel in strafrechtelijke procedures²¹ als in bestuursrechtelijke besluiten²² is geconstateerd dat Tata Steel buiten haar vergunning treedt c.q. de wet schendt. Tata Steel heeft in dit kader in ieder geval de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Waterwet en de Wet bodembescherming meermaals opzettelijk geschonden.
- 3.3 Er vinden bij herhaling diverse niet vergunde “incidenten” bij Tata Steel plaats waarbij sprake is van ongewenste, schadelijke emissies. Deze incidenten worden volgens de Expertgroep slecht gemonitord. Zij dragen echter wel bij aan de totale emissies en zorgen bovendien voor onrust bij Omwonenden doordat vaak sprake is van goed zichtbare rookwolken. Door de hoeveelheid niet vergunde incidenten per jaar bij Tata Steel is volgens de Expertgroep geen sprake meer van incidenten, maar van normale bedrijfspraktijk waarvan is afgesproken dat die wordt gemeld.²³ Deze niet vergunde incidenten – zoals de incidenten ter zake van de rauwe kooks – zijn in beginsel onrechtmatig jegens de Omwonenden.²⁴ Daarbij wordt door Tata Steel in strijd gehandeld met haar zorgplicht op grond van artikel 17.1 en 17.2 Wet Milieubeheer (“Wm”) (oud) althans artikel 2.11 Besluit activiteiten leefomgeving (“Bal”) jo. 19.3 Omgevingswet (“Ow”) (vanaf 1 januari 2024) en artikel 2.21 en 2.22

²⁰ RIVM-rapport 2023, p. 181-183 en 199 voor PAK, p. 236-237 voor fijnstof, p. 238 voor stikstofdioxide en p. 241 voor lood.

²¹ Rb. Amsterdam 8 februari 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:568.

²² Zie onder meer het besluit van de Omgevingsdienst Noorseekanaalgebied ter zake van het produceren van rauwe kooks zonder vergunning: <https://mozardloket.odnzkgr.nl/mozard/lSuite92.scherm1007?mObj=1210509&mSelobj=1721014>

²³ Expertgroep Gezondheid IJmond, *Gezond Groen Staal In De IJmond*, p. 22.

²⁴ Zie bijvoorbeeld HR 2 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ5099, r.o. 3.4.

Bal. Tevens handelt Tata Steel in strijd met haar algemene zorgplicht voor het milieu als opgenomen in artikel 1.1a Wm (oud) en artikel 1.6 en 1.7 Ow (vanaf 1 januari 2024) en haar zorgplicht voor het werken met gevaarlijke stoffen van artikel 9.2.1.2 Wm.

- 3.4 Dat bepaalde handelingen van Tata Steel *wéél* onder de vergunning vallen, rechtvaardigt bovendien niet de conclusie dat deze *dus* rechtmatig zijn jegens de Omwonenden.²⁵ Uit vaste rechtspraak en de parlementaire geschiedenis volgt dat een vergunning Tata Steel onder omstandigheden kan vrijwaren tegen publiekrechtelijk optreden van de overheid, maar niet vrijwaart van privaatrechtelijke aansprakelijkheid richting Omwonenden die schade lijden door vergunde activiteiten.²⁶
- 3.5 Tata Steel schendt ook de op haar rustende maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm om schade van de Omwonenden te voorkomen en verdere schade te beperken.²⁷ De fundamentele (mensen)rechten van de Omwonenden zoals vastgelegd in onder meer het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ("EVRM") vullen die zorgvuldigheidsnorm in. Dat is recent nog bevestigd door het gerechtshof Den Haag in de uitspraak in de zaak *Shell/Milieudefensie*.²⁸ Mensenrechtelijke instrumenten als de UN Guiding Principles, de OESO-richtlijnen en de UN Global Compact vullen deze ongeschreven zorgvuldigheidsnorm ook in, aldus het gerechtshof.²⁹ Tata Steel onderschrijft de OESO-richtlijnen en de UN Global Compact direct.³⁰
- 3.6 Volgens vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens beschermen artikel 2 en 8 EVRM het recht op een schoon leefmilieu.³¹ Tata Steel heeft op grond van de rechten die beschermd worden in het EVRM en de mensenrechtelijke instrumenten een verantwoordelijkheid om een veilig en schoon leefmilieu voor de Omwonenden te waarborgen. Die verantwoordelijkheid bestaat *naast* wat Tata Steel op grond van publiekrechtelijke regelgeving verplicht is te doen. Door toedoen van Tata Steel is voor de Omwonenden al lang geen sprake meer van

²⁵ Zie onder meer HR 21 oktober 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT8823; HR 2 september 2011 ECLI:NL:HR:2011:BQ5099; HR 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1106 en Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 december 2019, ECLI:NL:GHARL: 2019:10717 (*NAM/geïntimeerden*).

²⁶ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 december 2019, ECLI:NL:GHARL: 2019:10717 (*NAM/geïntimeerden*), r.o. 7.25, met verwijzing naar HR 15 juni 2016, ECLI:NL:HR:2017:1106, r.o. 3.3.2, Kamerstukken II 2002 – 2002, 26 219, nr. 15, p. 41/42 en ook Kamerstukken I 1993 – 1994, 21 202, nr. 99c, p. 7).

²⁷ Hoge Raad 21 december 1984, *Nederlandse Jurisprudentie* 1985/904 (*Gielen/Grathem I*), Hoge Raad 9 mei 1986, *Nederlandse Jurisprudentie* 1987/252 (*Staat/Van Gelder*). Hoge Raad 1 juli 1993, *Nederlandse Jurisprudentie* 1995/150 (*Staat/NCB*), Hoge Raad 7 november 1997, *Nederlandse Jurisprudentie* 1998/364 (*Groskamp/Staat*), Hoge Raad 24 januari 1997, *Nederlandse Jurisprudentie* 1999/56 (*Staat/De Ridder*). A.L.M. Keirse, 'Alterum non laedere; voorkom schade! Grondbeginsel van het aansprakelijkheidsrecht', in: S.D.Lindenbergh e.a. (red.), *Een nieuwe aanpak*, Den Haag: Sdu 2010, p. 7 e.v.

²⁸ Hof Den Haag 12 november 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:2099 (*Shell c.s./Milieudefensie c.s.*), r.o. 7.25.

²⁹ Hof Den Haag 12 november 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:2099 (*Shell c.s./Milieudefensie c.s.*), r.o. 7.26.

³⁰ 'Participants: Tata Steel', *UN Global Compact*, unglobalcompact.org, <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/9030-Tata-Steel>; Duurzaamheidsverslag Tata Steel Nederland 2022-2023, p. 72.

³¹ Bijv. EHRM 9 juni 2005, ECLI:CE:ECHR:2005:0609, nr. 55723/00, *M en R* 2005/97 m.n.t. M.T. Kamminga (*Fadeyeva/Rusland*).

een veilig en schoon leefmilieu. Tata Steel had – naast de hiervoor al benoemde uitstoot van schadelijke en gevaarlijke stoffen en de (gezondheids)impact daarvan – in 2023 een CO₂ uitstoot die hoger was dan Estland, Letland, Litouwen, Slovenië en Kroatië bij elkaar opgeteld.³² Gezien de (gezondheids)impact van de bedrijfsvoering van Tata Steel, de schendingen van de subjectieve (mensen)rechten en de schendingen van de mensenrechten van de Omwonenden handelt Tata Steel in strijd met haar maatschappelijke zorgplicht en daarmee ook onrechtmatig jegens de Omwonenden.

- 3.7 De onrechtmatige gedragingen van Tata Steel zijn haar ook toe te rekenen. Het risico dat verband houdt met de productieprocessen en de gevolgen daarvan voor de Omwonenden is Tata Steel al decennialang bekend.³³ Tata Steel erkent bovendien zelf dat haar uitstoot in het verleden nog vele malen hoger lag en neemt naar eigen zeggen maatregelen om de uitstoot en overlast te voorkomen.³⁴ Zelfs als Tata Steel meent dat deze risico's haar niet bekend waren, dan had zij bekend *moeten* zijn met deze risico's³⁵ – zeker met het oog op haar bijzondere positie en het feit dat zij een aanzienlijke onderneming drijft.³⁶
- 3.8 De schade aan de gezondheid van de Omwonenden is ook het directe gevolg van het onrechtmatig handelen c.q. nalaten van Tata Steel. Het RIVM-rapport 2023 stelt een wetenschappelijk verband vast tussen de gezondheidsrisico's – waaronder factoren van hinder en daarmee aantasting in de persoon – en de blootstelling aan concentraties op lefniveau *ten gevolge* van emissies vanaf het terrein van Tata Steel.³⁷ De onrechtmatige gedragingen van Tata Steel staan ook in direct verband met de overige schade, waaronder de aantasting in de persoon.
- 3.9 Gelet op het bovenstaande is Tata Steel op grond van artikel 6:162 BW aansprakelijk voor de schade die de Omwonenden hebben geleden, lijden en zullen lijden door haar bedrijfsvoering en dient Tata Steel die schade te vergoeden.

³² 'Broeikasgasemissies per sector in de EU', Europees Parlement, europarl.europa.eu, geraadpleegd op 21 november 2024; J. Kraan, 'Tata Steel blijft grootste CO₂-uitstoter: meer klimaatimpact dan alle kolencentrales', nu.nl 15 april 2024 (online), nu.nl, geraadpleegd op 21 november 2024.

³³ Zie bijvoorbeeld: C.K. Redmond e.a., 'Cancer experience among coke by-product workers', *Annals of the New York Academy of Sciences* 1976/271, p. 102-115;

³⁴ Website van Tata Steel, geraadpleegd op 20 november 2024:

<https://www.tatasteelnederland.com/duurzaamheid/schoon/uitstoot>: "De uitstoot van ons bedrijf is afgangen, neemt af en zal ook in de komende jaren sterk verminderen."

³⁵ C. van Dam, *Aansprakelijkheidsrecht 2023/308*. Lindenbergh heeft het over een 'normaal' mens: T. Hartlief e.a., *Verbintenisrecht uit de wet en Schadevergoeding (SBR 5)*, 2024/69.

³⁶ C.J. van Zeben, J.W. du Pon & M.M. Olthof (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Boek 6, Algemeen gedeelte van het verbintenisrecht*, Deventer: Kluwer 1981, p. 618 e.v.

³⁷ RIVM-rapport 2023, par. 12.5.3.

4 Onrechtmatige hinder (artikel 5:37 BW jo. 6:162 BW)

- 4.1 Met haar bedrijfsvoering brengt Tata Steel ook onrechtmatige hinder toe. Dat doet zij onder meer door het structureel en langdurig verspreiden van geluid, stank, rook en gassen. Uit onder meer de hiervoor aangehaalde onderzoeken blijkt dat de Omwonenden grote stof- geur- en geluidshinder ondervinden door Tata Steel.³⁸ De aard en ernst van de hinder blijkt ook uit deze onderzoeken: Tata Steel stelt de Omwonenden hiermee onder meer bloot aan ernstige en specifieke gezondheidsrisico's.
- 4.2 Daarmee kwalificeert het handelen van Tata Steel (ook) als onrechtmatige hinder in de zin van artikel 5:37 BW jo. 6:162 BW. Tata Steel is dientengevolge ook op deze grond verplicht om de schade die is toegebracht aan de Omwonenden te vergoeden.

5 Schending van eigendomsrechten Omwonenden

- 5.1 Daarnaast maakt Tata Steel inbreuk op de eigendomsrechten van Omwonenden, onder meer doordat door Tata Steel uitgestoten stoffen neerslaan op de percelen van Omwonenden. Deze inbreuk is onrechtmatig en brengt onder meer een verplichting tot vergoeding van de kosten van het ongedaan maken van die inbreuk mee. Tata Steel is dientengevolge gehouden tot vergoeding van de kosten van het verwijderen van deze stoffen, althans tot vergoeding van de waardevermindering van de percelen in kwestie, aan de Omwonenden.³⁹

6 Uitnodiging tot overleg

- 6.1 Tata Steel is op verschillende gronden – waaronder de bovenstaande gronden – aansprakelijk voor de schade die de Omwonenden lijden door de bedrijfsvoering van Tata Steel. Tata Steel dient deze brief – net als de brief van 23 augustus 2023 – te beschouwen als een collectieve stuiting van lopende verjaringstermijnen in de zin van artikel 3:317 BW.
- 6.2 Mede gelet op de nieuwe informatie die bekend is geworden over de impact van de bedrijfsvoering van Tata Steel sinds de vorige brief van Frisse Wind van 23 augustus 2023, nodigt Frisse Wind Tata Steel nogmaals uit om met haar op grond van artikel 3:305a lid 3 sub c BW in overleg te treden om een schadevergoedingsregeling ten behoeve van de Omwonenden te beproeven. Voor een dergelijk overleg zijn ondergetekenden samen met het bestuur van Frisse Wind op 20 januari 2025 om

³⁸ Zie onder meer het RIVM-rapport 2023, par. 12.4.1; Team Leefomgeving GGD Kennemerland, *Geluidbeheer Industrieterrein IJmond – gezondheid*, 19 maart 2024, p. 3-4.

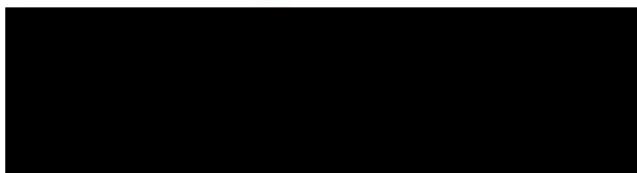
³⁹ Vgl. onder meer Rb. Rotterdam 27 september 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:8987 (*Chemours*), met verwijzing naar HR 7 mei 1982, NJ 1983/478 (*Omgevallen Boom*).

13.00 uur beschikbaar. Over de locatie waar dit overleg zal plaatsvinden, maken wij graag nadere afspraken.

- 6.3 Indien Tata Steel bereid is om in overleg te treden met Frisse Wind, verzoeken wij dit op uiterlijk 7 januari 2025 te bevestigen. Indien deze bevestiging niet volgt of wanneer het overleg niet leidt tot een voor de Omwonenden conveniërende regeling, zal Frisse Wind overgaan tot het treffen van rechtsmaatregelen, waaronder het starten van een collectieve procedure ter verhaal van de schade van de Omwonenden in de zin van artikel 3:305a BW.

Uw reactie zien wij met belangstelling tegemoet. Frisse Wind behoudt zich hierbij ten behoeve van de Omwonenden alle rechten voor.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Dieuwertje de Leeuw en Youp Pletting,

Koen Rutten